

Folketingets Kommunaludvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail vfm@vfm.dk

AWI/ J.nr. 2009-1113

Dato: 25. februar 2009

Under henvisning til Folketingets Kommunaludvalgs brev af 5. februar 2009 følger hermed velfærdsministerens endelige svar på spørgsmål nr. 63 (KOU Alm. del).

Spørgsmål nr. 63:

"Ministeren bedes sende udvalget sit talepapir fra samrådet den 3. februar 2009 vedrørende kommunale besparelser, jf. KOU alm. del - samrådspørgsmål J, K og L."

Svar:

Det er det talte ord, der gælder.

Nedenfor følger et samlet talepapir, der har ligget til grund for den mundtlige besvarelse af samrådspørgsmål J, K og L.

**

Spørgsmålene omhandler samme emne, nemlig kommunernes økonomi og kommunale prioriteringer. Finansministeren har allerede besvaret spørgsmål J, hvorfor jeg vil koncentrere mig om de to øvrige spørgsmål.

Det første af disse (K) omhandler hvordan jeg som minister forestiller mig, at kommunerne kan prioritere anderledes indenfor rammerne af den økonomiaftale, som regeringen og KL indgik tilbage i juni måned.

I det andet spørgsmål (L) beder udvalget mig om at give anvisninger til kommunerne om hvordan de skal prioritere anderledes, end de har gjort, indenfor rammerne af økonomiaftalen.

**

For så vidt kunne spørgsmål K besvares særdeles kortfattet: jeg har ikke forestillet mig, at kommunerne skulle have prioriteret anderledes på serviceudgifterne. Dermed ikke være sagt, at jeg nødvendigvis er enig med, hvordan der er prioriteret i de enkelte kommuner, og det er udmærket at få belyst hvordan der er disponeret. Men jeg ønsker faktisk at respektere det kommunale selvstyre. Og er egentlig lidt ked af, at vi her i et åbent samråd på Christiansborg via et samrådsspørgsmål skal lempes i retning af, at man bare sådan kan omprioritere det, som kommunerne har vedtaget.

Der kan med andre ord være grund til her til start at fremhæve vigtigheden af et velfungerende kommunalt selvstyre. Det kommunale selvstyre er et centralt element når det handler om løsningen af de mangesidede opgaver, som kommunerne i dag varetager.

Det kommunale selvstyre gør det muligt at foretage lokale prioriteringer, som dels afspejler behovet i de enkelte kommuner, og samtidig er et udtryk for det serviceniveau og de ambitioner, som man har rundt omkring i landets kommuner.

Hele systemet er baseret på, at vi fra statslig side fastsætter de rammer, som kommunerne kan prioritere indenfor. Når det handler om økonomi, aftaler vi endda de overordnede rammer med kommunerne, som herefter sørger for at udfylde dem med det lokale fokus, som passer til ønsker og behov i de enkelte kommuner. Selvfølgelig indenfor de lovgivningsmæssige rammer, som der kan være behov for at fastsætte på visse områder.

I den forbindelse skal jeg også gøre det klart, at når kommunernes økonomiske rammer aftales med KL, så er der tale om en samlet ramme for alle kommunerne. Regeringen indgår ikke økonomiaftaler med enkeltkommuner, ligesom vi ikke fastlægger præcis hvordan udgiftsfordelingen mellem sektorområderne skal være.

Sådan fungerer aftalesystemet, og det er vi ganske godt tilfredse med.

**

I 2008 budgetterede kommunerne ikke helt i overensstemmelse i med de aftalte rammer – de øgede faktisk serviceudgifterne med cirka 900 mio. kr. i forhold til den aftalte ramme.

Af konjunkturmæssige hensyn var det derfor nødvendigt at gå ind og give kommunerne et økonomisk incitament til at overholde budgetterne.

Det er endnu for tidligt at vurdere hvorvidt budgetterne så også blev overholdt i 2008, men en undersøgelse fra KL viste i efteråret, at kommunerne samlet set forventede at holde sig indenfor budgetterne. Hvis det holder stik, så er det meget glædeligt.

**

Jeg vil i den forbindelse gerne fremhæve udgiftsløftet på 650 mio. kr. vedr. det specialiserede specialområde.

Det løft er jo netop givet fordi det var tydeligt, at de budgetterede udgifter til det specialiserede specialområde på kort sigt steg mere, end det havde været muligt at forudse.

På den lidt længere bane vil jeg fremhæve, at vi med kvalitetsfonden har aftalt og skabt finansiering til, at kommunerne kan hæve anlægsinvesteringerne vedrørende dagtilbudsområdet, folkeskoleområdet og ældreområdet fra omkring 5 mia.kr. gennem de seneste år til 6 mia.kr. i 2009 og 7 mia.kr. i 2010. Det er faktisk et udtryk for, at vi på anlægssiden gerne – i enighed med kommunernes organisation – ville ændre prioriteringen til fordel for bl.a skoler og daginstitutioner.

Det løft fra 5 til 6 mia.kr. havde vi selvfølgelig gerne set afspejle sig i 2009-budgetterne, sådan som det var aftalt, men det lykkedes desværre ikke umiddelbart.

Indtil videre afventer vi dog KL's overblik over kommunernes investeringsplaner på de borgernære serviceområder, som kommer til foråret. På den baggrund skulle vi gerne nå til enighed om en flerårig kommunal investeringsplan, som vil fastholde fokus på de borgernære serviceområder.

Der er derfor stadig tid til at nå målet. Men hvis det viser sig, at investeringsniveauet på de borgernære serviceområder i løbet af 2009 ikke løftes som aftalt, må vi jo tage en snak med KL om dette.

**

Historien omkring de kommunale budgetter for 2009 er jo så, at kommunerne har prioriteret inden for den fastsatte ramme. De har endda budgetteret serviceudgifterne ca. 650 mio. kr. under det niveau, som var aftalt. Til gengæld har kommunerne valgt at bruge flere penge på anlægsinvesteringer.

Omkring serviceudgifterne vil jeg godt henlede opmærksomheden på, at selvom kommunerne samlet set bruger en smule færre penge på folkeskolen og til dagtilbud, så bruger de til gengæld flere penge på socialområdet, til ældreområdet og til udsatte grupper.

Alt i alt budgetterer kommunerne med at bruge 800 mio. kr. mere på service i 2009, end de gjorde i 2008.

Der er altså ikke tale om "meget stramme rammer", således som det lægges til grund i spørgsmålet.

Det er op til kommunalbestyrelserne at forvalte og prioritere midlerne på de forskellige områder. De har den lokale forankring og det lokalkendskab der sikrer, at der i kommunen foretages de nødvendige prioriteringer på baggrund af de lokale ønsker og behov.

Hvordan kommunerne helt konkret kan prioritere anderledes, er og bliver et kommunalt anliggende, og jeg vil ikke begynde at fortælle kommunerne hvordan de skal bruge deres penge. Det er jeg sikker på, at de godt selv kan finde ud af.

**

Jeg er således tilhænger af, at kommunerne har en handlemulighed i sine prioriteringer.

Det betyder også, at udgifterne indenfor bestemte sektorområder kan variere fra år til år. Det er en naturlig konsekvens af de lokale prioriteringer, ligesom det hænger sammen med de generelle udviklingstræk i samfundet, som faldende børnetal osv.

Prioriteringsmulighederne er også med til at bestemme, at der er betydelige forskelle i enhedsudgifterne mellem kommunerne.

Når KL i deres budgetoversigt – som jeg går ud fra, at spørgsmålene er baseret på – opgør et lille fald i pasningsudgifterne pr. barn, så er der altså tale om en meget lille variation. Faldet må nødvendigvis sættes i forhold til de meget forskellige udgiftsniveauer, der er i kommunerne.

Det samme gør sig i øvrigt gældende på folkeskoleområdet, hvor udgifterne opgjort pr. 6-16 årig er stort set de samme i 2009, som de var i 2008. Det overordnede fald i udgifterne som spørgsmålet henviser til, kan således skyldes, at elevtallet fortsat er faldende.

**

I forvejen har vi Danmark meget høje udgifter til børnepasning. Ifølge OECD er det faktisk næsthøjest i den vestlige verden, når man ser udgifterne i forhold til BNP.

Udgifterne til folkeskolen er også meget høje, når vi sammenligner os med de øvrige OECD-lande. Kigger man på udgifterne til folkeskole i forhold til BNP, ligger vi faktisk i top 3 blandt OECD-landene.

Retter vi blikket tilbage mod kommunerne, er det vigtigt at påpege, at der ikke nødvendigvis er en sammenhæng mellem udgiftsniveau og serviceniveau.

Et lavt udgiftsniveau kan også betyde, at en kommune har udviklet en fornuftig organisationsform, der er godt gearret til at imødekomme de lokale ønsker og behov.

Det kan også betyde, at kommunen har mange dygtige medarbejdere – hvilket de fleste kommuner heldigvis har – ligesom det kan betyde, at økonomistyringen i kommunen er velfungerende.

Jeg vil i den forbindelse nævne, at vi har aftalt med KL, at kommunerne samlet set kan skabe et råderum på 1 mia. kr. i 2009 gennem omprioriteringer og bedre ressourceudnyttelse.

De midler kan kommunerne i stedet anvende til bedre service for borgerne.

**

Spørgsmål L lægger endelig op til, at finansministeren og jeg skal komme med anvisninger på hvordan tre konkrete kommuner kan prioritere deres budget anderledes.

Det er egentlig en utrolig tankegang, der lægges op til her. Her er vi da helt klart i konflikt med selvstyret.

Det er selvfølgelig en umulig øvelse. Og jeg siger dette for at understrege, at en af grundpillerne i det kommunale selvstyre er det dybdegående og solide kendskab til lokale forhold, ønsker og behov. Selvstyret er værdifuldt, og det skal vi holde fast i og respektere.

Prioriteringerne overlader jeg til kommunalbestyrelserne, som er valgt til netop dette. Borgerne i kommunerne er nok også bedre tjent med, at det er deres lokalpolitikere, der træffer beslutningerne om hvordan kommunen konkret skal bruge sine penge - naturligvis indenfor de økonomiske og lovgivningsmæssige rammer, som gælder for kommunerne.

**

Sagen er jo den, at sammensætningen af de kommunale udgifter varierer fra år til år og fra kommune til kommune. Man kan ikke få mere af det hele hvert år. Sektorområderne er ikke uafhængige af hinanden, og vi må sørge for at se tingene i den rette sammenhæng.

Nemlig en sammenhæng, hvor kommunerne løbende tilpasser forbruget på de enkelte udgiftsområder efter den lokale udvikling og de lokale behov.

Afsluttende vil jeg gerne understrege, at jeg har stor tillid til, at kommunerne kan løfte de opgaver, som vi fra statens side har bedt dem om at varetage. Ligeledes har jeg tillid til, at de kan gøre det indenfor de rammer, som vi i fællesskab har aftalt, og som udgør et fornuftigt økonomisk fundament for kommunerne.

Karen Jespersen

/ Niels Jørgen Mau